

JAARVERSLAG 2023

Thuisbevellingen

INHOUD

WOORD VOORAF.....	3
STAFLEDEN.....	4
VOORNAAMSTE DEFINITIES.....	5
ALGEMEEN OVERZICHT	7
SYNOPTISCHE TABEL	8
MORTALITEITSOVERZICHT	12
ZWANGERSCHAPSDUUR.....	15
STUITBEVALLING.....	16
SECTIO CAESAREA	17
GEBOORTEGEWICHT	18
MEERLINGEN	19
AANGEBOREN AFWIJKINGEN	20
TRANSFERS	21
VIJF JAAR OVERZICHTSTABEL	24
PROFIELEN.....	25

Woord vooraf

Beste collega's,

Voor u ligt het zevenendertigste jaarverslag van het **Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie (SPE)**. Zoals elk jaar gaat onze dankbaarheid uit naar al diegenen die het mogelijk gemaakt hebben om een volledige, accurate en verzorgde rapportering mogelijk te maken. In de eerste plaats zijn dat de medewerkers van het SPE. Verder gaat onze dank ook naar het Departement Zorg van de Vlaamse overheid, dat ons de subsidies verschaft om, in tijden van budgettaire krapte, deze taak mogelijk te maken. We zijn ook bijzonder verheugd om sinds 2022 een deeltijdse statisticus ter beschikking te hebben zodat de kostbare data van het SPE maximaal kunnen worden aangewend voor beleidsvoorbereidend werk. We stellen alles in het werk om het Departement Zorg te blijven overtuigen dat een kwaliteitsvolle perinatale registratie de hoeksteen vormt van goede zorg voor moeder en kind, en dus ook voor de gezondheidstoekomst van onze bevolking.

“Last but not least” gaat onze dank uit naar de vroedvrouwen en alle collegae die alle gegevens op het terrein consequent registreren en versturen. Deze inzet levert ons als gezondheidswerkers ook wat op. Hierdoor is het mogelijk een gedetailleerd rapport op te maken dat hopelijk de basis kan vormen in iedere ploeg om het eigen beleid te “benchmarken” en daar waar nodig bij te sturen. Nieuw voor registratiejaar 2023 is de rapportering van de body mass voor/bij aanvang van de zwangerschap, en de uitbreiding van de rapportering van congenitale malformaties. Verder behielden we de verfijnde benchmarking die we voor registratiejaar 2021 introduceerden, zodat jullie kunnen vergelijken met de gegevens van Vlaanderen.

We wensen jullie veel leesplezier en vruchtbare discussies!

Annick Bogaerts, Kristien Roelens - Voorzitters wetenschappelijke commissie SPE

STAFLEDEN

Gynaecologen:

Pediaters:

Verantwoordelijke SPE-formulieren:

VOORNAAMSTE DEFINITIES

Bevalling:

Het geheel van de verschijnselen en gebeurtenissen, die de geboorte van één of meer kinderen met een geboortegewicht van 500 g of meer of na een zwangerschapsduur van 22 weken of meer, tot gevolg hebben. Het begrip bevalling is derhalve onafhankelijk van het aantal geboren kinderen. De baring van een tweeling betekent één bevalling, maar twee geboorten.

Geboorte:

Volledige uitdrijving uit het lichaam van de moeder van een kind, levend of dood, dat 500 g of meer weegt, of na een zwangerschapsduur van 22 weken of meer. Kunnen deze twee criteria niet worden aangewend, dan resteert een derde: de lengte ≥ 25 cm.

Pariteit:

Het aantal baringen (bevallingen) die een vrouw heeft doorgemaakt. Een primipara is een vrouw die één baring heeft doorgemaakt (een kind heeft gebaard dat 500 g of meer weegt of dat geboren wordt na een zwangerschapsduur van 22 weken of meer). Een multipara is een vrouw, die twee of meer baringen heeft doorgemaakt.

Body Mass Index (BMI):

De BMI wordt berekend door het gewicht vóór (bij aanvang van) de zwangerschap (kg) te delen door het kwadraat van de lengte van de moeder, uitgedrukt in kg/m^2 . De BMI wordt geanalyseerd volgens 4 categorieën: ondergewicht (BMI < 18.5 kg/m^2), normaal gewicht (BMI tussen 18.5 en 24.9 kg/m^2), overgewicht (BMI tussen 25.0 en 29.9 kg/m^2) en obesitas (BMI ≥ 30.0 kg/m^2).

Hypertensie:

Er wordt rekening gehouden met alle soorten van hypertensie, namelijk zowel de reeds bestaande (chronische) hypertensie als de zwangerschapshypertensie (ontstaan tijdens de zwangerschap) en (gesuperponeerde) (pre-)eclampsie.

Diabetes:

Deze indicator omvat zowel de pregestationele diabetes mellitus type 1 en 2 als zwangerschapsdiabetes.

Inductie van de arbeid:

De inductie van de arbeid wordt gedefinieerd als elke inleiding door het toedienen van geneesmiddelen (inclusief rijping van de cervix) of het breken van de vliezen. De inductie van contracties bij het vroegtijdig breken van de vliezen bij een vrouw die geen ander teken van arbeid vertoont, valt ook onder de inducties.

Locoregionale anesthesie:

Deze indicator omvat de epidurale analgesie, de spinale of rachi-anesthesie en de combined spinal-epidural (CSE).

Foetale sterfte:

Ieder doodgeboren kind dat 500 g of meer weegt of dat geboren wordt na een zwangerschapsduur van 22 weken of meer.

Vroeg-neonatale sterfte:

Overlijden van een levend geboren kind met een geboortegewicht van 500 g of meer of een zwangerschapsduur van 22 weken of meer, vóór de 8ste dag na de geboorte (7 x 24u), (het sterftcijfer wordt berekend met als noemer het aantal levend geboren kinderen).

Perinataal sterftcijfer:

De som van de foetale en de vroeg-neonatale sterfte, gedeeld door het aantal geboorten (levend of dood).

Maternale sterfte:

Het overlijden van de moeder vóór, tijdens of tot 3 maanden na de bevalling ten gevolge van complicaties die verband houden met de zwangerschap, de baring en/of het kraambed.

Alle cijfers van dit rapport hebben betrekking op levend- en doodgeboren kinderen met een geboortegewicht van minstens 500 g OF een zwangerschapsduur van minstens 22 weken.

ALGEMEEN OVERZICHT 2023

Tabel 1: Totaal overzicht 2023.

totaal aantal doorgestuurde formulieren:	608
aantal geregistreerde bevallingen ≥ 500 g of ≥ 22 w:	608
aantal geregistreerde geboorten ≥ 500 g of ≥ 22 w:	608
aantal levend geboren ≥ 500 g of ≥ 22 w :	608

Tabel 2: Overzicht van het aantal geregistreerde bevallingen.

	n	%
Eenlingen	607	99.8
Tweelingen	1	0.2
Drielingen	0	0.0

Tabel 3: Overzicht van het aantal geregistreerde geboorten.

	n	%
Eenlingen	607	99.8
Tweelingen	1	0.20.0
Drielingen	0	

SYNOPTISCHE TABEL 2023

Tabel 4a: Synoptische tabel (berekend op het totaal aantal bevallingen).

	n	%
leeftijd van de moeder (jaar)		
< 20	1	0.1
20 - 34	446	73.4
≥35	161	26.5
pariteit		
1	122	20.1
2	218	35.8
3	97	16.0
≥4	43	7.0
onbekend	128	21.1
ontstaan zwangerschap		
spontaan	454	74.7
hormonaal	10	1.6
IVF	7	1.2
ICSI	5	0.7
onbekend	133	21.9
hypertensie in deze zwangerschap		
ja	9	1.5
neen	588	96.7
onbekend	11	1.8
diabetes		
ja	8	1.3
neen	539	88.7
onbekend	61	10.0

zwangerschapsduur (weken)

< 28	1	0.2
28 - 31	0	0.0
32 - 33	1	0.2
34 - 36	11	1.8
≥ 37	588	96.7
onbekend	7	1.2

inductie van de baring

ja	0	0.0
neen	607	99.8
onbekend	1	0.2

locoregionale anesthesie

ja	0	0.0
neen	608	100.0
onbekend	0	0.0

cardiotocogram

ja	1	0.2
neen	475	78.1
onbekend	132	21.7

STAN - monitor

ja	0	0.0
neen	608	100.0
onbekend	0	0.0

microbloedonderzoek

ja	0	0.0
neen	608	100.0
onbekend	0	0.0

intermittente auscultatie

ja	428	70.4
neen	47	7.7
onbekend	133	21.9

GBS-kolonisatie

ja	44	7.2
neen	296	48.7
niet getest	137	22.5
onbekend	131	21.5

GBS-profylaxe

ja	2	0.3
neen	475	78.1
onbekend	131	21.5

episiotomie

ja	7	1.2
neen	469	77.1
onbekend	132	21.7

Tabel 4b: Synoptische tabel (berekend op het totaal aantal geboorten).

	n	%
ligging		
hoofd	596	98.0
stuit	0	0.0
dwars	0	0.0
onbekend	12	2.0
wijze van geboorte		
spontaan hoofdligging	608	100.0
spontaan stuitligging	0	0.0
vacuümextractie	0	0.0
forceps	0	0.0
primaire sectio	0	0.0
secundaire sectio	0	0.0
onbekend	0	0.0
geboortegewicht (gram)		
< 1500	1	0.2
1500 – 2499	7	1.2
≥ 2500	600	98.6
geslacht		
mannelijk	296	48.7
vrouwelijk	312	51.3
transfers		
N*-dienst	19	3.1
NIC-dienst	3	0.5

MORTALITEITSOVERZICHT 2023

Tabel 5: Mortaliteitsoverzicht.

	n	%
foetale sterfte	0	0.00
vroeg-neonatale sterfte	1	0.16
perinatale sterfte	0	0.00
<hr/>		
eenlingen		
foetale sterfte	0	0.00
vroeg-neonatale sterfte	1	0.16
perinatale sterfte	0	0.00
<hr/>		
meerlingen		
foetale sterfte	0	0.00
vroeg-neonatale sterfte	0	0.00
perinatale sterfte	0	0.00
<hr/>		
maternale sterfte		
ja	0	0.00

PERINATALE STERFTE 2023

1. OVERZICHT FOETALE STERFTE

Tabel 6: Foetale sterfte.

Part. Nr.	Par.	Drzw.	Ligging	Wijze bevalling	Geboorte- gewicht	Geslacht
--------------	------	-------	---------	--------------------	----------------------	----------

2. OVERZICHT VROEG-NEONATALE STERFTE

Tabel 7: Vroeg-neonatale sterfte.

Part. Nr.	Par.	Drzw.	Ligging	Wijze bevalling	Geboorte- gewicht	Geslacht	Dagen geleefd.
0238	2	40	OccAnt.	Spontaan	5 500	jongen	0

ZWANGERSCHAPSDUUR 2023

Tabel 8: Zwangerschapsduur.

	n	%
zwangerschapsduur		
20 – 23 w	0	0.0
24 – 27 w	1	0.2
28 – 31 w	0	0.0
32 – 33 w	1	0.2
34 – 36 w	11	1.8
37 – 38 w	117	19.2
39 – 40 w	368	60.5
≥ 41 w	103	16.9
onbekend	7	1.2
wijze van bevalling		
< 32 w: vaginaal	1	100.0
< 32 w: abdominaal	0	0.0
32 – 36 w: vaginaal	12	100.0
32 – 36 w: abdominaal	0	0.0
≥ 37 w: vaginaal	588	100.0
≥ 37 w: abdominaal	0	0.0
perinatale sterfte		
< 32 w: foetaal	0	0.0
< 32 w: vroeg-neonataal	0	0.0
32 – 36 w: foetaal	0	0.0
32 – 36 w: vroeg-neonataal	0	0.0
≥ 37 w: foetaal	0	0.0
≥ 37 w: vroeg-neonataal	1	0.2

STUITBEVALLINGEN 2023

Tabel 9: Stuitbevalling.

	n	%
stuitliggingen	0	0.0
wijze van bevalling		
spontane vaginale stuitbevalling	0	0.0
forceps	0	0.0
sectio primair	0	0.0
sectio secundair	0	0.0
geslacht		
mannelijk	0	0.0
vrouwelijk	0	0.0
tweelingen		
kind A	0	0.0
kind B	0	0.0
perinatale sterfte		
foetaal	0	0.0
vroeg-neonataal	0	0.0

SECTIO CAESAREA 2023

Tabel 10: Sectio caesarea.(bevallingen)

	n	%
sectiones	0	0.0
hoofdindicatie sectio		
repeat-sectio	0	0.0
dwarsligging	0	0.0
foetaal lijden	0	0.0
dysproportie, niet in arbeid	0	0.0
dystocie, wel in arbeid en niet vorderende ontsluiting	0	0.0
dystocie, wel in arbeid en niet vorderende uitdrijving	0	0.0
stuitligging	0	0.0
maternaal	0	0.0
placentair	0	0.0
andere	0	.0
primaire sectio	0	0.0
secundaire sectio	0	0.0
secundaire sectio bij het tweede kind	0	0.0
geboorten		
sectio bij eenlingen	0	0.0
sectio bij meerlingen	0	0.0
sectio bij stuitligging	0	0.0
sectio bij zwangerschapsduur < 32 w	0	0.0
sectio bij zwangerschapsduur < 37 w	0	0.0
sectio bij geboortegewicht < 1500 g	0	0.0
sectio bij geboortegewicht < 2500 g	0	0.0

GEBORTEGEWICHT 2023

Tabel 12: Geboortegewicht.

	n	%
geboortegewicht		
< 1000 g	1	0.2
1000 – 1499 g	0	0.0
1500 – 1999 g	1	0.2
2000 – 2499 g	6	1.0
≥ 2500 g	600	98.6
wijze van bevalling		
< 1500 g: vaginaal	1	100.0
< 1500 g: abdominaal	0	0.0
1500 – 2499 g: vaginaal	7	100.0
1500 – 2499 g: abdominaal	0	0.0
≥ 2500 g: vaginaal	600	100.0
≥ 2500 g: abdominaal	0	0.0
perinatale sterfte		
< 1500 g: foetaal	0	0.0
< 1500 g: vroeg-neonataal	0	0.0
1500 – 2499 g: foetaal	0	0.0
1500 – 2499 g: vroeg-neonataal	0	0.0
≥ 2500 g: foetaal	0	0.0
≥ 2500 g: vroeg-neonataal	1	0.2

MEERLINGEN 2023

Tabel 13: Meerlingen.

	n	%
meerlingen	1	0.2
tweelingen	1	0.2
drielingen	0	0.0
wijze van bevalling		
kind A: vaginaal	1	100.0
kind A: abdominaal	0	0.0
kind B: vaginaal	0	0.0
kind B: abdominaal	0	0.0
drieling: vaginaal	0	0.0
drieling: abdominaal	0	0.0
perinatale sterfte		
kind A: foetaal	0	0.0
kind A: vroeg-neonataal	0	0.0
kind B: foetaal	0	0.0
kind B: vroeg-neonataal	0	0.0
drieling: foetaal	0	0.0
drieling: vroeg-neonataal	0	0.0

AANGEBOREN AFWIJKINGEN 2023

Tabel 14: Aangeboren afwijkingen.

	n	%
aangeboren afwijkingen	3	0.5

	n		n
ernstige afwijking centraal zenuwstelsel		afwijking digestief systeem	
anencefalie	0	hernia diafragmatica	0
spina bifida	0	oesophagusatresie	0
hydrocefalie	0	intestinale atresie	0
andere CZS afwijking	0	anale imperforatie	0
oogafwijkingen	0	andere afwijking digestief systeem	0
oor/gelaat/nekafwijkingen	0	urogenitaal / renaal probleem	
congenitale hartafwijking		renale agenese	0
transpositie grote vaten	0	obstructieve uropathie	0
univentriculair hart / ernstige hypoplasie	0	ambigu genitaal	0
tetralogie van Fallot	0	andere urologische afwijkingen	0
septumdefect (ASD / VSD / AVSD)	1	lidmaatafwijkingen	
andere hartafwijking	0	lidmaatreductie	0
respiratoire afwijkingen		andere lidmaatafwijkingen	0
choana atresie	0	chromosoomafwijkingen	
cystische adenomateuze longmalformatie	0	trisomie 21	0
andere respiratoire afwijkingen	0	trisomie 18 of 13	0
orofaciale cleft	0	Turner / Klinefelter syndroom	0
buikwanddefect		overige malformaties / syndromen	
<i>omfalocoele</i>	0	skeletdysplasie	0
<i>gastroschisis</i>	0	foetaal alcohol syndroom	0
metabole ziekte	0	teratogeen syndroom	0
		genetisch syndroom + microdeleties	0
		andere malformaties / syndromen	2

TRANSFERS 2023

Tabel 15: Extra-uteriene transfer.

	n	%
aantal	22	3.6
N*-dienst	19	3.1
NIC-dienst	3	0.5

Tabel 16: Reden van opname.

	N* / NIC-dienst
Hoofdreden van opname	
laag geboortegewicht	0
peripartale asfyxie en gevolgen	0
neurologische adaptatie of aandoeningen	0
circulatoire adaptatie of aandoeningen	0
respiratoire adaptatie of aandoeningen	2
gastro-intestinale adaptatie of aandoeningen	0
metabole adaptatie of aandoeningen	0
hyperbilirubinemie	2
infectieus risico of bewezen infectie < 7 dagen	1
aangeboren misvormingen	1
sectio	0
preterme geboorte <37 weken	5
maternale middelen / medicatie	0
andere opnamereden	6
onbekend	5

Tabel 17: Neonatale verwickelingen.

	N* / NIC-dienst n
verwickelingen	
respiratoire ondersteuning	6
intracraniële letsels	0
convulsie	0
bewezen infectie ≤ 7 dagen	3
acute longziekte	5

Tabel 18: Neonatale verwickelingen (omschrijving).

<u>convulsies</u>	
hypoxisch-ischemische encefalopathie (asfyxie)	0
vaatocclusie	0
hypoglycemie	0
elektrolytstoornis	0
infectieus (meningitis / encefalitis)	0
inborn error of metabolism	0
aanlegstoornis	0
epilepsie-syndromen	0
neonataal abstinentiesyndroom	0
overige oorzaken	0
Onbekend	0
<u>bewezen infecties ≤ 7 dagen</u>	
foetaal	1
early onset (< 72u)	2
late onset (≥ 72u)	0
onbekend	0
<u>locus</u>	
sepsis	1
meningitis	0
pneumonie	1
huidinfectie	1
urine­weginfectie	0
enterocolitis	0

osteïtis	0
andere locus	0
congenitale infectie (TORCHES)	0
onbekend	0

acute longziekten: primair

IRDS (hyaliene membranenziekte)	2
neonatale ARDS	0
meconiumaspiratiesyndroom (MAS)	0
pneumonie verworven	0
pneumonie congenitaal	0
longbloeding	0
postasfytisch longoedeem	0
transiënte tachypnoe van de neonat (TTN)	1
aspiratiesyndroom (niet meconiaal)	1
pleurale effusies	0
apnoe/bradycardiesyndroom	0
longhypoplasie	0
pulmonale hypertensie van de neonat (PPHN)	0
pneumothorax	1
overig	0
onbekend	0

VIJF JAAR OVERZICHTSTABEL (2019-2023) ≥ 500 GRAM OF ≥ 22 WEKEN

	2019*	2020*	2021	2022	2023
aantal geboorten	360	406	484	463	608
aantal bevallingen	360	406	484	463	608
leeftijd moeder (%)					
< 20 jaar	0.3	0.0	0.2	0.2	0.1
20 – 34 jaar	76.1	74.9	76.7	76.0	73.4
≥ 35 jaar	23.6	25.1	23.1	23.8	26.5
pariteit (%)					
primiparae	24.2	24.6	20.7	23.8	20.1
multiparae	75.8	75.4	79.3	76.2	79.9
duur zwangerschap (%)					
≤ 31 weken	0.3	0.2	0.0	0.0	0.2
32 – 36 weken	0.3	1.0	0.8	0.6	2.0
≥ 37 weken	99.4	98.8	99.0	98.3	96.7
inductie (%)	0.8	0.2	0.2	0.6	0.0
locoregionale anesthesie (%)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
sectio caesarea (%)					
primair	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
secundair	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
totaal	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
geboortegewicht (%)					
< 1500 g	0.3	0.2	0.0	0.0	0.2
1500 – 2499 g	0.8	1.2	0.6	0.9	1.2
≥ 2500 g	98.9	98.5	99.4	99.1	98.6
tweelingen (%)	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2
perinatale sterfte (%)					
foetaal	0.28	0.25	0.00	0.00	0.00
vroeg-neonataal	0.00	0.25	0.00	0.00	0.16
perinataal	0.28	0.49	0.00	0.00	0.00

*Vanaf registratiejaar 2020 wijzigde het SPE de definitie van geboorte, waardoor alle kinderen met een geboortegewicht van minstens 500 gram of een zwangerschapsduur van minstens 22 weken werden geïnccludeerd voor de data-analyse. In functie van de vergelijkbaarheid met registratiejaren 2020 t.e.m. 2023 werd registratiejaar 2019 opnieuw berekend o.b.v. de aangepaste geboortedefinitie. De herberekening gebeurde in 2021. Voor de nieuwe berekeningen werden (voorheen geëxcludeerde) kinderen met een geboortegewicht < 500 gram en een zwangerschapsduur van ≥ 22 weken geïnccludeerd (voor zover deze data in 2021 beschikbaar waren voor het SPE en indien van toepassing op uw materniteit). Hierdoor wijken de resultaten in deze vijf jaar overzichtstabel voor registratiejaar 2019 mogelijk af van de tabellen in jaarverslagen gepubliceerd vóór 2021.

PROFIELEN 2023

In 2023 hebben alle **58** materniteiten aan de registratie deelgenomen. Het SPE registreerde ook **608** thuisbevallingen. In totaal werden **59 388** eenlingen en **1 834** kinderen bij meerlingen geteld met een **gewicht groter of gelijk aan 500 gram of een zwangerschapsduur groter of gelijk aan 22 weken**. In tabel 19 vindt u enkele essentiële gegevens voor eenlingen en meerlingen, alsook de totale groep voor 2023.

Tabel 19: Overzichtstabel essentiële gegevens.

	eenlingen	meerlingen	totaal
aantal kinderen	59 388	1 834	61 222
ligging			
hoofdligging	56 302	1 190	57 492
stuitligging	2 795	512	3 307
dwarsligging	211	129	340
onbekend	80	3	83
wijze van verlossing			
spontaan hoofdligging	40 349	571	40 920
spontaan stuitligging	245	107	352
vacuümextractie	5 706	83	5 789
forceps	107	7	114
primaire sectio	6 674	640	7 314
secundaire sectio	6 306	426	6 732
onbekend	1	0	1
foetale sterfte	300	25	325
vroeg-neonatale sterfte	67	12	79
perinatale sterfte	367	37	404

Tabel19: Profielentabel 2023.

	Vlaanderen		thuisbevallingen	
	%	N	%	N
bevallingen (b)	-	60 298	-	608
geboorten (g)	-	61 222	-	608
eenlingen	-	59 388	-	607
meerlingen (g)	-	1 834	-	1
zwangerschapsduur (b) < 37 weken	7.3	4 396	2.1	13
inductie (b)	29.0	17 487	0.0	0
locoregionale anesthesie (b)	74.8	44 982	0.0	0
wijze van bevalling				
spontaan (g)	67.4	41 272	100.0	608
vacuümextractie / forceps (g)	9.6	5 903	0.0	0
sectio (b)	22.4	13 499	0.0	0
episiotomie (vag.b)*	27.6	12 931	1.5	7
stuitligging (g)				
abdominaal	89.4	2 955	0.0	0
laag geboortegewicht (g) < 2500 g	6.6	4 070	1.4	8
foetale sterfte (g)	0.53	325	0.00	0
vroeg-neonatale sterfte (g)	0.13	79	0.16	1
perinatale sterfte (g)	0.66	404	0.16	1

* Sinds registratiejaar 2021 wordt de episiotomiegraad berekend op het aantal vaginale bevallingen. In voorgaande registratiejaren werd de episiotomiegraad berekend op het totaal aantal bevallingen (inclusief keizersneden).